# RUSKI INWALID

№ 64.

PONIEDZIAŁEK. 15 Marca 1820 r.

CZYLI

# WIADOMOŚCI WOJENNE.


*Treść.* Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie z Warszawy. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Anglia. Niderlandy. Szwecyia.

## WIADOMOŚCI KRAIOWE.

*z Petersburga*, 15 *Marca*.

Sszanowna publiczność Petersburska na każdą odezwę wsparcia nieszczęśliwych, posłuszna uczuciom szlachetney duszy, nieszczędziła ofiar z swey strony. Dowodzą tego liczne towarzystwa i zakłady tak publiczne iak przywatne, dowodzą piękne gmachy zdobiące stolicę, a poświęcone na przytułek cierpiącey ludzkości. Każda klassa, każdy wiek i płeć każda ma swoich dobroczyńcow. W takiem to przekonaniu towarzystwo filarmoniczne ma honor oświadczyć, iż w przeszłą środę 17. b. m. będzie dane wielkie oratorium *Haydna, cztery pory roku* na dochod wdów muzyków. Ten wielki myzyczny wieczor odbędzie się w dawney sali filarmoniczney. Pomiiaiac piękności i zalety tego tworu nieśmiertelnego pisarza, pomiiaiąc talenta artystów, którzy do wykonania tey wielkiey muzyki należeć będą, sama myśl, że to przeznaczone iest na wsparcie wdów nieszczęśliwych, a dokonane będzie w Petersburgu, czyni towarzystwu filarmonicznemu nayprzyiemnieyszą nadzieię, że to przedsięwzięcie naypomyślnieyszym uwieńczy się skutkiem.

— W czasie wielkich i ciągłych mrozów które tu przez cały Listopad, Grudzień i Styczeń panowały, niewiadomo iakim sposobem trafił do ogrodu Hrabiego Alexego *Rozumowskiego* Ryś, (Felis lynx) a nieznalazłszy, tam pokarmu zdechł zapewne z głodu i zimna. Skórę iego wypchną ofiarowano JW. Prezesowi Akademii nauk, który ią kazał pomieścić w pięknym tuteyszym gabinecie historyi naturalney *Królestwa zwierząt*.

### Królestwo Polskie.

*z Warszawy* 11 *Marca*.

Dnia 8 bieżącego miesiąca zakończył życie w tuteyszey stolicy JW. Jan Klemens *Gołaszewski*, Biskup Augustowski, Senator

Królestwa Polskiego. Obrazem on był prawego człowieka, którego umysł żaden nie przyćmił przesąd, serce żadna nie obłąkała namiętność. Winien on to był religii, z którą przez powołanie gruntownie obeznawszy się, nieodstępnie iey powodował się prawidłami. Urodzony r. 1748 w Woiewództwie Podlaskiem, z rodziców szlacheckich, lubo niemaiętnych, po ukończeniu nauk w szkołach Szczucińskich XX. Piiarów, zacząwszy szesnasty rok życia, wszedł do Zgromadzenia Kapłanów Missyi. Przez lat dziewięć na urzędzie Kaznodzieyskim słynął wymową, która tem skutecznieysza była, że nauki przykładem własnym stwierdzał. Powołał go JW. *Gołaszewski*, Biskup przemyski, do pomocy w rządzie Dyecezyi, lecz on co stopnie w miarę nie znaczenia ale użyteczności cenił, oddalił się wkrótce dla oddania się zupełnie staraniu około dusz koleyno w Parafiiach, Pawłowskiey, Waniewskiey i Grażyskiey. Po nastąpioney erekcyi Biskupstwa Wygierskiego, użyty był do exekucyi Bullów Apostolskich, od ś. p. Xiążęcia Biskupa Płockiego *Szembeka*, któremu to od Oyca S. poleconem zostało, a pierwszy wspomnioney Dyecezyi Pasterz ś. p. *Karpowicz*, mianował go swym Officyiałem. Po rychłym iego zgonie, znana *Gołaszewskiego* pobożność, rzadki rozsądek, niepospolita zdatność skłoniły Króla Pruskiego, do powołania go na mieysce zmarłego; dostoyność tę długo wypraszaiąc się, z winnego dla Monarchy uszanowania przyiął. Zaburzenia woienne spóźniły exekucyią nadeszłych Bullów, bo dopiero w roku 1809 poświęcenie Biskupie odebrał, i oraz podług owczasowey konstytucyi w Senacie Xięztwa Warszawskiego zasiadał. Powszechny szacunek, który mu cnoty iednały i rodzące z nich zaufanie otworzyły mu wstęp do Rady Konfederacyi Jeneralney, na Seymie r. 2812 zawiązaney. Właśnie wtenczas ofiarował mu Rząd wakuiące Biskupstwo Krakowskie, więcey w dwóynasób intratnieysze od posiadanego, wymówił się przywiązaniem do swey owczarni raz mu z przeznaczenia Boskiego powierzoney. Cechą iest ludzi cnotliwych, że w zmianach politycznych kraiu nie tracą na szacunku w opinii Rządzących. Łaskawie panuiący nam Monarcha okazał swe dla *Gołaszewskiego* względy, iuż to zaszczycaiąc go Orderem S. *Stanisława* 1wszey klassy, iuż to mianuiąc go Członkiem Kommis: Wyz: Relig: i Ośw: Publicz:, którey opiece równie sług ołtarza, iak dozor wychowania młodzieży iest poruczony; ten iest bowiem zamiar wysokiey mądrosci Wspaniałego Dawcy Konstytucyi, aby religiia w ścisłym zostawała związku z edukacyią, dla ukształcenia prawdziwie pożytecznych obywateli, i zapobieżenia klęskom, które nieznaiąca wędzidła wolność myślenia na kray sprowadzićby mogła. Od trzech blisko lat straciwszy wzrok, a od pół roku przeszło naruszony niemocą w nogach, znosił *Gołaszewski* te dolkliwości, nie tracąc nic ani z spokoyności umysłu, ani z wesołości, poświęcaiąc codziennie kilka godzin interessom Dyecezyi. Czekał śmierci, iak strudzony robotnik wygląda cieniów nocy, bez naymnieyszey boiaźni, rozmawiaiąc o niey iak o przeyściu do lepszego życia. Opatrzony nayprzykładniey Sakramentami przeniósł się do wieczności z zwykłą sprawiedliwym spokoynością o 4 godzinie zrana. Ciało iego dnia wczoreyszego przeniesione zostało do Kościoła *S. Krzyża*, pod przewodnictwem żałobnemu obchodowi JW. JX. *Hołowczyca*, Arcy-Biskupa Warszawskiego i Prymasa Królestwa, w assystencyi przytomnych w tey stolicy Biskupów, licznego Duchowieństwa, Senatorów, Urzędników kraiu i mnogiego ludu, w którym wielu opłakiwało utraconego dobroczyńcę. Dziś Mszą żałobną śpiewał JW. *Lewiński*, Biskup Podlaski i Senator Królestwa, zatrzymany w powrocie do swey Dyecezyi niebezpieczeństwem przeprawy *Wisły*. Kazanie miał W. JX. *Szaniawski*, Kanonik Metropolitalny Warszawski i Professor tateyszego Uniwersytetu Królewskiego, Kondukt odśpiewał JW. JX. Arcybiskup Prymas wraz z 4ma innemi Biskupami, poczem zmarłego zwłoki do grobu Kościoła *S. Krzyża* wniesione zostały.

*Rozkaz dzienny do woyska Polskiego.*

w Kwaterze Główney dnia 2 Marca 1820. *w Warszawie*

ZA NAYWYŻSZYM ROZKAZEM.

*Postępuie na wyższy stopień.*
*w Jeździe.*

W pułku 2gim Ułanów, Porucznik Antoni Gołuchowski, na Kapitana.

*Przeniesieni zostaią.*

W Gwardyi: Z pułku strzelców konnych, Podporucznik Kruszewski, do pełnienia obo-

wiązków Adjutanta polowego przy Jenerale Brygady Kurnatowskim.

*Otrzymuie żądaną dymissyą dla interessów familiynych*

W pułku Grenadyierów, Kapitan Andrzey Ośniałowski, w stopniu Podpułkownika, z pozwoleniem noszenia munduru.

W piechocie: W pułku 4tym strzelców pieszych, Porucznik Jakób Bieliński, w stopniu Kapitana.

W ieździe: W pułku 4tym strzelców konnych, Podporucznik Daniel Kadłubiski, w stopniu Porucznika.

*Umieszczony zostaie.*

W Korpusie Inwalidów i Weteranów: Z pułku 4go strzelców pieszych, Porucznik Józef Kovachich, w stopniu Kapitana, z przeznaczeniem do Kompanii 1szey Inwalidów.

*Otrzymuie wyższy stopień.*

W jeździe: Uwolniony od służby, z pułku 2go Ułanów, Wachmistrz starszy Felix Kluczycki, stopień Podporucznika, z pozwoleniem noszenia munduru.

*Prostuie się omyłka.*

W piechocie: Uwolniony w stopniu Podporucznika, Rozkazem Dziennym z dnia 19 Lutego r. b. z pułku 6go liniiowego Sierżant Starszy Świętochowski, nazywa się rzeczywiście Świątkowski.

Naczelny Wódz.
(podpisano) KONSTANTY
W. X. R.

Zgodno z oryginałem
Jenerał Szef SztabuGłównego *Toliński.*

---

## WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

### NIEMCY.

*z Berlina, 14 Marca.*

Jenerał piechoty naczelnie dowodzący w Brandenburgu i Pomeranii Hrabia *Tauentzin von Wittemberg* wyieżdza do Londynu z powinszowaniem wstąpienia na tron nowemu Królowi i oświadczeniem smutku z powodu śmierci oyca iego Króla *Jerzego III.*

*z Wiednia, 6 Marca.*

Ostatnie (18te) posiedzenie zgromadzonych tu ministrów dworów niemieckich odbyło się w dniu 4. b. m. Liczba osób tak przyiętych do tuteyszych zakładów dobroczynnych, iak wspartych przez nie tymczasowemi zapomogami dochodziła w Styczniu r. t. do 20,813 ludzi.

*Od Brzegów Menu, 8 Marca.*

Córki Xiążęcia Pawła Wirtembergskiego powróciły iuż z Paryża do Ludswigburga. Powiadaią że i sam Xiąże wkrotce tam nadiedzie.

Zwołanie stanów Nassauskich ma nastąpić 12. b. m.

W posiadłościach Hessen Darmstad przedłużaią się sądowe śledzenia w sprawach osob obwinionych o należenie do taiemnych towarzystw politycznych. Adwokat *Sthal*, uwolnionym został; Assesor *Bohen* także wypuszczony iest z więzienia; lecz zawsze utrzymuie się pod dozorem policyi, *Hofman*, *Ruhl* i *Schultz* są iescze uwięzieni i ostatni ma bydź sądem woiennym sądzony.

*z Hamburga, 8 Marca.*

Według ostatnich doniesien urzędowych z stanów ziednoczonych północno-amerykańskich, choroby zarazliwe które niszczyli tę krainę, iuż zupełnie ustały. Z Charleston co w Karolinie południowey otrzymalismy od 19 Listopada r. z. naypewnieysze w tey mierze wiadomości, iuż to od zwierzchności tameczney iuż od konsulów angielskiego i francuzkiego.—W Portugalii przez cały rok przeszły niedoświadczano żadnych zarazliwych chorob. w Hiszpanii panowała żółta gorączka w St. Fernando i Kadyx, dochodziła nawet do Sewilli; lecz daley się nieszczerzyła, a w Maladze i niesłyszano o niey. Kommunikowalismy iuż publiczności doniesienia urzędowe któresmy w końcu roku zeszłego otrzymywali o stopniowem zmnieyszaniu się tey klęski, a teraz dowiaduiemy się że zupełnie ustała. Zawsze iednak środki ostrożności które troskliwy rząd hiszpański przedsięwziął w tey mierze, przedłużaią się. Wiadomo że Rząd francuzki zalecił biegłym i doświadczonym doktorom zatrudnić się iak naypilnieyszym i nayszczegółowszym rozbiorem własności gorączki żółtey; należy spodziewać się, że ta ich praca niemały przyniesie pożytek dla cierpiącey ludzkości.

### FRANCIIA.

*z Paryża, 4 Marca.*

Na zgromadzeniu wczorayszem okcyionistów banku francuzkiego, czytano ciekawe zdanie sprawy o czynnościach iego przeszło roc-

nych, zakończone uwagami nad przyczynami upadku handlu kraiowego, z których przytaczamy nastąpuiące:

„Nayznakomitsza z osad naszych (St Domingo) która niegdyś przynosiła nieskończone korzyści Francii, iuż z płodów swey ziemi, iuż z obrotów handlowych straconą iest dla nas nazawsze. Oddawna iuż wprawdzie nieposiadamy tey krainy; lecz skutki tey straty daią się czuć ciągle. Długa i zacięta woyna przecięłą była związki i stosunki Francii z innemi handlowemi mocarstwami, fałszywa polityka przyczyniła się do zupełnego ich zniszczenia i pomimo wszelką usilność przemysłu wewnętrznego, handel zawsze był ścieśniony, i brak stosunków zewnętrznych aż nadto dotkliwie czuć się dawał Pierwsze nasze związki z Lewantem, tak niegdyś obszerne i korzystne przeszły do kogo innego. Zmiany polityczne nadały inną postać a poczęści i zupełnie zniszczyły byt wielu kraiów, zktóremi niegdyś przez długi czas korzystny prowadziliśmy handel. Wiadomo że ten krzewi się w pokoiu i potrzebuie bespieczeństwa, a zamieszania narodowe ścieśniaiąc go, stopniami doprowadzaią do upadku i nakoniec zupełnie tamuią.

— Powiadaią że teatr opery wielkiey, będzie wkrótce zamknięty i zupełnie zniesiony, a tak nazwany *Teatr Favart*, ma bydz wyporządzony dla tych widosk.

Zeszły Xiąże *Berry* był dabroczynny; lecz wszystkie swe czyny w tey mierze pokrywał taiemnicą i nigdy o nich przed nikim niemówił; teraz dopiero po śmierci co dzień się o nowych dobrodzieystwach iego dowiaduią. Dowiedział się on był razu iednego, iż żona niegdyś iednego z służących iego będąc w wielkiey ostateczności, chciała zbyć za 500 franków piękny obraz, więc poruczył natychmiast Hrabiemu *Nantoulle* aby wdowie pomienioney zapłacił 1000 franków; lecz ten niemogł tey summy zapłacić, iak w przeciągu miesiąca; kassa bowiem prywatna Xiążęcia zupełnie była wyczerpana, a zawsze na podobne potrzeby. Xiąże często mawiał: Może się łatwo trafić, iż będą musiał poiedynkować z Francuzem, lecz tego się nielękam, abym kiedy kolwiek od Francuza iako zabóycy był napadniętym.

### Niderlandy.

*z Bruxelli 4 Marca.*

Dwóch żandarmów z milicyi schwytało wczora Adwukata Van *Meenen* w tę samą chwilę, gdy z sądów wychodził. Obwiniaią go o nayczarnieyszą potwarz, rzuconą na Ministrów Królewskich, równie też na rożne sądownictwa, a między temi i na sąd mieyski Loewenski.

### Włochy.

*26 Lutego.* W pismach z Wenecyi czytamy że zwierzchność mieyscowa angielska na wyspie Santa Maura musiała podwoich srodki ostrożności. Szemrania i nieukonteotowania mieszkańców codzień się powiększaią i zdaią się niechybnie zapowiadać nowe powstanie. Jenerał gubarnator tych wysp Lord *Maitland* nayusilniey prosił Rząd Angielski o podwoienie osad tamecznych.

z Jenui otrzymano wiadomość, że pierwszy minister Cesarza Marokańskiego *Kaid Hamet* uduszonym został, a *Hagh-Mahmet Benabdesada* mianowany iego następcą. — W Maroko od nieiakiego czasu grassuie zaraza i po czterdzieści osob codzień sprząta.

### Szwecija.

*z Sztokolmu 28 Lutego.*

Otrzymano tu niedawno wiadomość o nowem strasznem zabóystwie: w Gotlandyi wschodniey znaleziono ciało porucznika *Gelli* zastrzelonego na wielkiey drorze. Miał on z sobą 300 talarów szwedzkich, które dostały się zaboycy i dla których iak się zdaie przedsięwziął i dokonał ten ostatni tey zbrodni.

---

### *Kurs Petersburski.*

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Dukat: hollend: nowy | — | rubli as: | — 11 k. 20. | |
| Ditto — Ditto stary | — | Ditto | — 11 — 10. | |
| Rubel srebrny | — — | Ditto | — 3 — 75. | |

---

W Petersburgu.

*w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.*